

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA. IZHAJA VSAKI TOREK. Lastnik in izdajatelj: Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicago, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published EVERY TUESDAY by South Slavic Workmen's Publishing Company Chicago, Illinois. JOHN GRILEK, President; JOHN PETRIČ, Secretary; ANTON PRISER, Treasurer.

Subscription Rates: United States and Canada, \$1.50 a year, 75c for half year. Foreign countries \$2 a year, \$1 for half year.

Address: "PROLETAREC" 587 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

DOPISI

Ne dajmo si teptati naših pravic! Ustanovimo obrambeno društvo.

Chicago, Ill. — Mnogotere, ne baš prijetne skušnje chikaških Slovencev nam svedočijo, kako malo se brigamo v ti koloniji za obrambo naših državljskih in delavskih pravic in kakó brez moči smo, kadar potrebuje naše pomoči kak rojak, ki ga na ta ali drugi način doleti nezgoda.

Vzemimo nekaj vzgledov. Delavec, zlasti tak, ki ne razume angleško, je prisiljen vedno boriti se z neprilicami. Povsod dobi limono. Prezirajo ga pri delu, pritrjujejo mu zaslugek — in če se osmeli, da zahteva delo ali zvišanje plače, tedaj ga pa vržejo na cesto in vrhutega mu še zapoje na plečih policijska "knipfla".

Marsikteri ima za kako malenkost opraviti s sodišči, in če je reven, da ne more najeti odvetnika, ga sodnik najraje — čeprav po nedolžnem — zasuže, da je grede. Kdor pozna ameriške sodnije in navade teh sodnij, ta mi bode gotovo pritrldil. Ako bi se rad zagovarjal pred sodnikom, ti ta ukaže molčati, — drugače je precej \$25 "cash" globe.

V drugem slučaju potrebuje rojak odvetniških nasvetov ali odvetnika. Tu se mu ponujajo ljudje — dvomljive eksistence — ki se razumejo toliko o pravu kot krava na citre; nekteri še komaj lomijo angleški jezik in že hočejo biti advokati. Neveden rojak, ki ne pozna vsakega tepeca, se navadno rad vsede na lim, nakar je naravno tudi prevarjen. To se je zgodilo nedavno neki ženi na 21. cesti v Chicago. Revče zna komaj svoje ime podpisati, pa podučuje druge o postavah. Svedča mož je dober katoličan. Ko je stopil v hišo, je dejal, da ga najbolj veseli, ko vidi goreti luč pred sliko "majke božje". Zakaj ni raje povedal, da ga novac vse drugače veseli!

Drugje zopet rojak ponesreči. To se največkrat zgodi vsled zanikrosti formano ali pa vsled pomanjkljivih varnostnih naprav v tovarnah in delavnicah. Tak revež, če ni zmožen jezika, se ne ve kam obrniti. Za telesno poškodbo ne dobi nič, kvečjemu ga malo "zaflikajo" v bolnici. Pripeti se tudi, da ta ali oni ne dobi pravične plače, ali se mu godi kakka druga krivica pri delu. Zopet si ne more nič pomagati, če je osamljen in nima nikogar, da bi mu dal potreben svet.

Velika krivica se tupa tam godi tudi našemu ženstvu, zlasti pa dekletom, ktere so z najlepšimi nadami zapustile staro domovino, a so prišle tu v pravo pravo svobodo. Koliko je slučajev, da kak izkoriščevalec importira dekletke iz starega kraja pod pogoji, da mu potem odsluži vozni listek, a najraje se zgodi, da mu ga taka sirota, ki ne pozna tukajšnjih razmer, ne more nikoli odslužiti. Sužinja je. Temu bi pa ne bilo tako če bi kdo dekletke podučil in mu pomagal iz zadrege.

Navedel bi lahko še več vzrokov, vendar to zadostuje, da lahko sprevidi vsak treznomislec rojak v Chicago, da je treba tu nekaj storiti. Obrambeno društvo je neobhodno potrebno. Pred vsem naglašam, da tako društvo bi ne

amelo imeti politično strankarskega značaja. Organizirali naj bi ga slovenski delavci v Chicagu le v svrhu, da se društvo zavzame moralno in gnotno za svoje člane v slučaju, da jih zadene kak nezgoda ali nepravica. To društvo naj bilo pravi ščit pred krivicami, ktere pretijo delavcem od ene ali druge strani. Pristopale naj bi vaju tudi žene, zlasti vdove in dekleta.

Chikaški rojaki, razložil sem vam svoje mnenje in zdaj sodite, če je tako društvo potrebno ali ne. Vsekakor je potrebno. Kdor je torej za to, da se ustanovi obrambeno društvo, naj pride k meni, 959 W. 21 Pl., in se vpiše v knjigo, ki je v ta namen pripravljena. Stroškov na celi stvari ni nobenih. Ko nabereimo zadostno število podpisov, potem storimo nadaljni korak. Rojaki, ne pustite si delati krivice od nikogar; pomislite, da živimo v deželi, kjer si mora vsak pomagati sam. Pomagajmo si torej skupno. Pridite v hišo št. 959 W. 21 Pl., in se zavežite s podpisi, da ste voljni ustanoviti obrambeno društvo slovenskih delavcev v Chicagu. Tony Prešern.

Seattle, Wash., 15. junija. V št. 37 "Proletarca" so na zadnji strani objavljena navodila za dopisnike in poročevalce, kako se jim je ravnati, kadar sestavljajo dopise, članke, novice in druge raznoterosti, namenjene za "Proletarca".

Sodrug urednik naj mi oprostite, če si dovolim navesti nekaj svojih pomislekov proti tem navodilom, s katerimi je, — ako bi se strogo po njih ravnalo, — nadaljnje sodelovanje dopisnikov po mojem mnenju nekoliko oteškočeno. Vsem cenjenim sodrugom dopisnikom, kar jih je okrog "Proletarca", je znano:

- 1. da delavci nimamo šolske izobrazbe,
2. da soc. listi ne morejo plačevati poročevalcev,
3. da je delavskemu listu treba poročevalcev iz vseh krajev,
4. da sodrugi radi storé svojo dolžnost in urednika z gradivom podpirajo,
5. da je list boljši in zanimivejši, če ima več dopisnikov, kakor pa če bi moral le en sam ali pa dva vse spisati; več glav — več misli.

Ravnajoč se natančno po navsveh, ki ste jih Vi, sodrug urednik, objavili v zgoraj omenjeni številki "Proletarca", bi se temu dosledno omejevali dopisniki bržčas le na prav posebno važne novice, kar bom skušal tudi pojasniti.

V navodilih čitamo, da naj bi dopisniki s pisanjem ne odlašali od danes na jutro, — to se hoče reči: za soc. list važne novice naj se takoj sporoče, da ne zastarajo. Dopisniku, ki biva v mestu in čita novice vsak dan, nudi se dovolj gradiva za soc. list, in če bi hotel in imel čas novice na uredništvo sproti pošiljati, lahko bi potemtakem vsak dan kaj poslal, v enem tednu torej sedemkrat. Ti sedmeri, posamezno odposlani dopisi pa bi morali v uredništvo vseno čakati do določenega časa, in nekateri izmed njih bi hočeš nočeš za teden dni zastareli. Ali torej ni bolj praktično, če se vse novice od enega tedna pošljejo v obliki dopisa na uredništvo skupaj, s čemur je gotovo tudi uredniku samemu ustreženo? Tudi je marsikak dogodek šele čez par dni bolj pojasnen, in dopisnik, ki bi takoj vzel pero v roke in o dogodljaju poročal, bi morebiti podal o stvari nehoté napočeno sliko.

Dopisi naj bodejo kratki! — Ali si morda mislite, sodr. urednik, to tako, da dopisnik ne sme vsega povedati, da naj ne piše o vsem, kar ve in bi rad pisal? Če je gradiva obilo, dopis ne more biti kratek; ako je, potem ni popoln. Sicer je pa znano, da delavec, ki nima šolske izobrazbe, običajno itak ni dolgovezen.

V vsakem časopisu je gradivo, priposlano od dopisnikov, v tehničnem oziru urejeno drugače. Nekateri dopisi dobijo od urednika naslov in so objavljeni kot članki, kar bi morda boljše bilo, da bi se tiskali pod dopisi; včasih pa zopet vidimo dopis, ki bi mu bolj pristojal naslov. Na ta način bremo potem v časopisu pomanjkljive članke na drugi strani pa zopet preobrisane dopise. Urednik naj bi torej sam po svoji predvarnosti določil, katero gradivo naj se uvrsti med članke, in katero med dopise. Od delavcev dopisnikov se vendar ne more pričakovati, da bi bili izkušeni žurnalisti!

V navodilih za dopisnike se nadalje opozarja na to, da ni mestno pisati dveh dopisov, člankov ali notie na en isti papir (sodr. urednik je gotovo imel v mislih mene!), ampak naj se vsak

članek, dopis, novica ali kaj takega piše na poseben papir, in to vedno le na eni strani, ne pa na obeh straneh. Rad priznam sodrugu uredniku, da je bolj pravilno pisati vsako stvar ločeno od druge, — ne strinjam se pa z njim, kar se tiče pisanja samo na eni strani. Že sedaj je treba včasih odposlati toliko papirja, da je za eno pismo skoro preteško; — če bi se pa ta nasvet izjavil dosledno, potem bi pa morebiti bilo premalo deset kuvert! V tem oziru sem se pred leti informiral pri Sakserju, in on mi je odgovoril, da je vseeno, v kakem redu se tvarina piše, češ da se v redakciji itak mora vse še enkrat prepisati. To je res, — delavec ne ume slovnic, in če bi tudi znal pravilno pisati, bi stavec še vendar ne mogel čitati njegovega rokopisa, ker njegove pisave ni vajen. Ker mora torej urednik vse gradivo dopisnikovo tako ali tako še enkrat prepisati, ali ni potem vseeno, če se piše na obe strani, kakor pa da ima pred seboj cel kup papirja, a malo gradiva?!

Če bi se dopisniki morali ravnati po teh navodilih, bodo mnogo manj dopisovali, kakor pa če se ravnajo po svojem. Bodi mu blag spomin med brati in med vsemi, ki so ga poznali! John Batiak, tajnik.

V onem članku je bilo omenjeno, da dobiva uredništvo, vsak dan mnogo pisem in da torej ne utegne vseh prečitati. Jaz to prav rad verjamem; to pa tudi dokazuje, da uživa naš v resnici zanimiv list "Proletarec" mnogo simpatij med ljudstvom. Ako bi pa dopisniki rabili le eno stran papirja, dobivalo bi uredništvo za naprej še več pisem, — ali ne, sodrug urednik?!

Slovenski sodrugi, ki bivate med rojaki, agitirajte vedno za "Proletarca"! Dajte ga v roke tudi drugim, ko ste ga sami prečitali; kajti list postane dober še le tedaj, kadar ima mnogo čitalcev. Brez čitateljev dober list ne more biti koristen, ker bi ne imel koga poučevati! Gradivo v "Proletarcu" je tako jedrnat in duhovito, da bi noben delavec ne smel biti brez tega lista. Vsaka Proletarčeva številka je za samostojno mislečega delavca več vredna, nego marsikatera 25c knjiga. V vsaki številki "Proletarca" najdeš več duševnega užitka in koristnega znanja, kot pa v kaki četudi obširni a toliko bolj suhoparni knjigi ali pa v bedastih klerikalnih listih. Par vrstic je v "Proletarcu" včasih več vrednih kakor marsikatera knjiga. Za tako gradivo, kakoršno prinaša "Proletarec", je treba mnogo truda in izvanrednih mislij. Če hočeš zjutraj ogejn zakuriti, rabi raje kapitalistični "cheap paper", ki ga je vedno in povsod v izobilju. — "Proletarca" pa shranjaj! Ivan Šolar.

Rock Springs, Wyo., 23. junija. V naši naselbini, kjer v primeri združgimi kraji z delom še precej dobro gre, se je dne 6. junija pripetila nesreča. V premogovem rovu, kjer dela tudi več Slovencev, se je ob 3. uri popoldan omenjenega dne odtrgal velik kos premoga ter enega naših rojakov na mestu usmrtil, enega drugega pa znatno poškodoval. Podrobnosti mi niso še znane; le toliko vem, da sta doma nekje z Dolenjskega. Obžalovanja vredno je, da nista bila pri nobenem društvu zavarovana, čeprav imamo tukaj kar tri podporna društva. Zopet en žalosten dokaz škodljive brezbržnosti naših rojakov napram podpornim društvom! Mi smo tako trdovratni, da nas more le nesreča spametovati. Zato se nadejam, da bodo tukajšnji rojaki vsaj zdaj začeli bolj pridno pristopati k enemu ali drugemu podpornemu društvu. Nesreča nikdar ne miruje.

Končno še omenjam, da je tukajšno društvo "Trdnjava" št. 10 S. N. P. J. priredilo dne 6. junija veselico, ki je prav dobro uspevala v vsakem oziru. K temu uspehu je največ pripomogla ogromna udeležba. Posebna hvala gre cenj. članom in članicam društva Sv. Alojzija, ki so veselice polnoštevilno prisostvovali. Društvo "Trdnjava" izreka društvu Sv. Alojzija najlepšo zahvalo na tem činu bratske vzajemnosti. Pozdravljam rojake širom Amerike, zlasti pa člane naših slovenskih jednot. "Proletarca" pa želimo obilo uspeha in dobrih naročnikov. Valentin Stalik.

Nesreča v premogokopu; rojak usmrčen. Claridge, Pa., 25. jun. — Cenjeni "Proletarec"! Tem potom naznanjam žalostno vest o nesreči br. John Potočarja, člana društva "Bratoljub" št. 7 S. N. P. J. 23. junija zjutraj je kot premogar šel na delo v premogovor Keystone Coal Company-e. S svojim mlajšim bratom je prišel kopati premog, da naloži ponočni voz, pri

tem pa ni opazil, da visi nad njim velika plast kamenja, ki tudi pod prto ni bilo. Komaj je parkrat zamahnil — že se odtrga in pada nanj par stotov težak kamen, kteri ga je na mestu usmrtil.

Pogreb se je vršil 24. junija; društvo "Bratoljub" se ga je udeležilo polnoštevilno in pridružilo se mu je tudi mnogo članov drugih društev, kakor tudi veliko družega občinstva. Spremil smo ga na "Union" pokopališče v Irvinu, Pa. Br. Jos. Mako je govoril ginljivo nagrobno, tako da so navzočim stopile solze v oči.

Pokojujnik je bil doma iz Gornjih Kamenc pri Novem mestu in je bil sedaj že tretji v Ameriki. Tu se je nazadnje tudi oženil z vdovo Santner. Star je bil 35 let. Zapuščal vdovo, pet neposkrbljenih otrok in dva brata, mlajšega tukaj, a starejšega in sestro pa v stari domovini. Omenjeni je bil tudi zelo priljubljen radi svojega vselega značaja. In to je pokazal tudi njegov pogreb.

Bodi mu lahka tuja zemlja, v kateri, vem, ni mislil nikdar počivati; toda slučaj je nanesel drugače.

Bodi mu blag spomin med brati in med vsemi, ki so ga poznali! John Batiak, tajnik.

Frank Kvasnička

Trgovina z železino, raznim orodjem in pohištvo. Topravilja peši. 643-645 W. 18th St. Chicago, Ill.

M. A. Weisskopf, M. D.

Izkušen zdravnik. Uraduje od 8-11 predpoldne in od 6-9 zvečer. 885 So. Ashland Ave. Tel. Canal 476 Chicago, Ill.

Dolžnost vsakega socialista je, podpirati svoje časopise. Agitirajte za "Proletarca". Pridobite mu nove naročnike.

Hermankovi praški

so najboljšje zdravilo za glavobol in neuralgijo. Ustavijo bolečine v 15 minutah. Cena 25 centov. J. C. HERMANEK, lekarnik, 585 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Pozor Slovenci V LA SALLE, ILL. Društvo Triglav, št. 2 S. N. P. J. priredi dne 4. julija t. l. VELIKO VESELICO v dvorani br. Matha Komp-a Igrala bode slovenska godba. Za izvrstno zabavo bode dovolj preskrbljeno. K obilei udeležbi vabi ODBOR.

ZEMANOVO "GRENKO VINO", je najboljšje zdravilo svoje vrste, izvrstno sredstvo proti boleznim želodca, črev in ledvie, čisti kri in jetra. NEPRESEGLJIV LEK ZA MALOKRVNE ŽENE IN DEVOJKE. ZEMANOVA "TATRA", želedečni grenčec. Tatra je izdelana iz zdravilnih zelišč tatranske gorovja, zdravi živčne slabosti, podpira lahko prebavo želedečvo in se je dobro obnesla proti bolestim revmatizma. B. ZEMAN, 777 Alport Street, Chicago, Ill.

POMLAD JE TU Nabaviti si bode treba razno vrstne vrhne in spodnje obleke, pokrivala, obuvalo, itd. Ako hočete biti postreženi hitro in z dobrim blagom, ogledite si našo veliko zalogo predno kupite kje drugje. 577-579 BLUE ISLAND AVE CHICAGO, ILL.

Unijska Tiskarna! PHONE: HYDE PARK 3126. Slovensko Tiskovno Društvo v Chicagi, Ill.—1252 E. 75th St. Sprejema naročila na vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela, kakor: tiskanje knjig, brošur, društvenih pravil in potrdil, vsake vrste vabil, velikih in malih plakatov, vstopnic k veselicam in pesne vzpored; dalje: vizitnic, pismenega papirja in kuvert s firmo; za društva, trgovce in obrtnike ter za zasebnike — sploh vse tiskovine — in to v kateremkoli jeziku. Ker imamo z največjimi stroji bogato opremljeno tiskarno, v stanu smo pri nas naročena dela izvrševati lično, hitro in po najnižjih cenah. Posebno opozarjamo vsa cenjena društva in politične klube na naše izredno nizke cene, hitro postrežbo in na najfinjšo izvršitev pri nas naročenih društvenih tiskovin.

Nizke cene! Vse parobrodne družbe so znižale cene za prekmorsko vožnjo. Kdor rojakov želi potovati v staro domovino naj se v tej zadevi obrne na: Frank Sakser Co. 109 Greenwich St., New York. 6104 St. Clair ave., Cleveland, O.

Slovenecem in Hrvatom! obleke, po najnovjšem kroju. Unijsko delo; trpežno in lično. V zalogi imamo tudi razne druge potrebščine, k gpa. daji v delokrog oprave — oblek. Pridite in ogledite si našo izlozbo. Z vsem spoštovanjem J. J. DVORAK & CO. UNION CLOTHIERS-TAILORS. 598-600 BLUE ISLAND AVE.

GOSTILNA, dobro in vedno preskrbljena s klmimi smodkami in prostim prigrizkom. Dvorane, za društvenene seje, svatbe, zabavne večere, veselice itd. Potujoči rojaki vedno dobro došli. Priporočam se vsem v mnogobrojen obisk Frank Mladič 587 SO. CENTRE AVE., CHICAGO, ILL.

Pomlad je tukaj. Sezona šeninov in nevest praha. Če se šenite, je važno za vas, da si omišlate dobro sliko kot spomin na vaš šenitvanjski dan. Dobro sliko, da boljše ne morete dobiti, vam izdela Wilke izkušen fotograf, 391-393 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO. Ima večletno skušnjo in izdeluje najfinšje fotografije po zmernih cenah. TELEFON CANAL 287. USTANOVLJENO 1883.

Pristno Domače Vino. Belo vino 60c galon, Rdeče vino 50c galon, Rdeče staro vino 45c galon, Rmno vino 55c galon. Posoda prosta. Te cene veljajo odjemalcem od 50 galonov naprej; izključena pa niso tudi manjša naročila. Vino pošiljam proti predplačilu ali po C. O. D. po vsi Ameriki. Priporočam se rojakom tudi za obisk moje lepo urejene gostilne z izbornimi pijačami in z vedno pripravljenim prostim prigrizkom. Za dobro in točno postrežbo, kakor tudi za pristnost vina jamčim. JOSIP ZALOKAR, 899 Edison Road N. E., Cleveland, O.

M. Lacković in Fr. Smetko 878 West 18th St., Chicago. MODERNO OPREMLJENA SLOVENSKA TRGOVINA Z JESTVINAMI (GROČERLIJA.) Najboljši riž, kava, čaj, moka itd., sploh vsakovrsto domače in prekmorsko blago vedno sveže po najnižji ceni na prodaj. Na zahtevo razvažam blago tud na dom, za kar nič ne računim. John Klofath 631 Blue Island Av. CHICAGO. Sprejema tud po pravila.

Stranka

JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA VEŽVA
s sedištem v Chicagu, Ill.
Glavni tajnik: John Petric, 718 W. 19th St., Chicago, Ill.
Vas pozivamo v dopisni, tihoči se so socialistične stranke ali posameznih klubov naj se pošljajo na goreni naslov glavnega tajnika.

IMENIK
socialističnih klubov podrejenih Jugoslovanski Socialistični zvezi v Chicagu:
Jugoslovanski socialistični klub št. 1, Chicago, Ill. Anton Probera, predsednik; Frank Podlipce, tajnik, 569 N. Halsted St. Redna mesečna seja vsako četrto soboto v mesecu, v prostoru sodr. Fr. Mladica, 587 S. Center Av. Slovanski socialistični klub št. 2, Chicago, Ill. Ignac Ziemberger, predsednik; Ivan Kravanja, tajnik, Box 101. Redna mesečna seja vsako četrto soboto v mesecu v prostorih sodr. Ivana Kravanja.
Jugoslovanski socialistični klub št. 3, Chicago, Ill. Anton Probera, predsednik; Frank Podlipce, tajnik, 569 N. Halsted St. Redna mesečna seja vsako četrto soboto v mesecu, v prostoru sodr. Fr. Mladica, 587 S. Center Av. Slovanski socialistični klub št. 4, La Salle, Ill. Jos. Bratkovič, predsednik; Valentin Potisek, tajnik, 1231 Main St. Redna seja sta 1. in 3. nedeljo v mesecu; 3. nedelja je plačljiva za assessment.
Jugoslovanski socialistični klub Božičev št. 5, Claridge, Pa., J. Mlakar, predsednik; John Batič, tajnik.
Slovenski socialistični klub št. 6, Cambridge, Wyo. John Šare, predsednik; John Babič, tajnik, Box 33.
Slovenski socialistični klub št. 7, Murray, Utah. Valentin Eltz, predsednik; Edvard Hofman, tajnik.
Jugoslovanski socialistični klub št. 8, Bozaly, Wash. John Makna, tajnik.
Slovenski ženski socialistični klub Proletarka št. 9, Chicago, Ill. Berta Probera, predsednica; Mary Grlice, tajnica, 674 W. 21st Pl. Redna seja vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu, v prostorih sodr. Fr. Mladica, 587 Centre av.
Slovenski socialistični klub št. 10, Aurora, Ill. Louis Rudman, predsednik; Frank Praprotnik, tajnik. Redna mesečna seja vsako tretjo nedeljo v mesecu, v prostorih sodr. Jože Kolenc, 286 N. Broadway St.
Slovenski socialistični klub Zmaga št. 11, Cumberland Camp No. 2, Wyo. Joe Fakin, predsednik; Anton Jelovčan, tajnik. Redna seja vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v finski dvorani.
Slovenski socialistični klub Proletarka št. 12, Glenoec, Wyo. Math Brunsale, predsednik; Frank Čeliga, tajnik.

AMERIŠKA STRANKA IN NE-ANGLEŠKE SOCIALISTIČNE ORGANIZACIJE.
Pri socialistični nacionalni konvenciji v maju t. l. je bil odbran poseben odbor, kateri se je peal izključno le z neangleškimi ali tuje govorečimi socialističnimi organizacijami v Zedinjenih državah. Ta odbor je po dokončanem opravlilu poročal delegatom na konvenciji sledeče:
"Sodrug! Mi vas ne bomo mučili z vsem materijalom, katerega smo dobili v pretres. Imeli ste dovolj tega te dni. Rečemo pa, da odbor, kateremu ste poverili zadeve glede neangleških organizacij, je našel, da so te organizacije vredne in potrebne v našem gibanju. Ne smemo pozabiti, da so proletarci, ki jedijo pod pritiskom istega gospodujočega razreda, pod katerim trpimo tudi mi. Pozabiti ne smemo tudi, da so žrtve železne kapitalistične pete v veliko večji meri kot domačini, kajti tujezemce, ki še niso okusili socialističnih nauk, izrabljajo kapitalisti veliko bolj.
Pri našem posvetovanju je bil sodrug Fraenkel, tajnik ehikaške lokalne organizacije; dalje sodrug Max Kaufman, zastopnik šidovske soc. stranke v Rochester, N. Y.; sodrug Smith, zastopnik letiške organizacije in sodr. Skala, kateri je zastopal Čehe.
V diskuziji z imenovanimi sodrugmi in pri natančnem vpogledu v njih organizacije smo prišli do zaključka, da mora naša stranka posvetiti več pozornosti neangleškim socialističnim skupinam.
Valed tega priporočamo, da se vse neangleške organizacije smatrajo kot strankine organizacije če se ravnaajo po sledečih pravilih:

1. Obstati morajo samo iz članov socialistične stranke (to se pravi, da mora vsak član take organizacije biti obenem tudi član ameriške soc. stranke.)
 2. Vsaka neangleška organizacija, ktera ima svojo narodno formo, je priznana le tedaj, ako so vsi klubi, ki tvorijo to organizacijo, charterirani po nacionalni, državni ali krajevni socialistični stranki in če plačujejo strankine prispevke pri imenovanih socialističnih organizacijah.
 3. Neangleške organizacije v zvezi z socialistično stranko, ne smejo izdajati svojih charterjev.
 4. Vse neangleške organizacije, združene z socialistično stranko, morajo priznati konstitucijo, platformo, program in resolucije ameriške socialistične bodisi nacionalne, državne ali krajevne stranke.
 5. Te organizacije morajo delovati le kot agitaacijski, izobraževalni in organizacijski biro-i socialistične stranke.
- U. Solomon, predsedatelj;
S. A. Knopfnagel, tajnik;
Esther Nieminen,
T. Hiltunen.

STRANKA NA DELU.
Naša stranka se marljivo pripravlja za volilni boj. Smelo smemo reči, da takega gibanja za pred sedniško kampanjo med ameriški socialisti še ni bilo, odkar ekistira naša stranka. Tiskovni sklad za agitaacijski tisk se množi od dne do dne in število prostovoljnih govornikov in agitatorjev narašča vsak teden. Kakor vidimo v strankinem tedenskem buletinu, je sedaj dvaindvajset organizatorjev na delu za stranko širom Amerike. Poročila teh organizatorjev so povoljna. Delavec, ktere je sedanja industrična kriza naučila misliti, se povsod zanimajo za socializem in pristopajo k socialistični stranki. Shodi so povečini dobro obiskani.
Vse torej kaže da bude volilni boj v jeseni vroč in velepomenben za našo stranko.

!z starega kraja.

Življenje v socialistični vasi.
"Delavski list" je priobčil sledeči dopis iz Sv. Križa na Gorškem:
Tužen je pogled na nekdanje čase, ko je vladalo pri nas narodnjaštvo in se gojil sovizem in kampanilizem. Kako vse drugače je pa sedaj od kar je zavladal pri nas napredujoči duh socializma. Nič več kampanilizem, nič več pretepo in tudi pijančevanje pomenja. Življenje je vedno veselje-še kljub obrtni krizi. V nedeljo dne 31. maja so priredili pri nas prosiški diletantje dramatično predstavo. Predstavljali so igro "Na sodni dan". V nedeljo dne 7. junija so priredili naši krizki diletantje zopet dramatično predstavo. Predstavljali so šaligr "Županova Micaika" v dveh dejanjih in zalogro v enem dejanju "Rešitelj svoje babice", ki jo je spisal slavni ital. socialistični pisatelj Elmondo De Amicis. Toliko predstava dne 31. maja, kakor tudi ona dne 7. junija ste bili prav dobro obiskani.
Pri nedeljskih predstavi so igrali naši diletantje naravnost krasno. Zlasti je druga igra občinstvu zelo ugajala in vsi so bili do solz ginjeni. Tudi prosiški diletantje so igrali jako dobro. Ne bomo imenovali posameznikov, ker so pač bili pri obeh predstavah vsi igralci na svojem mestu.
Na binkoštni ponedeljek je imel pa pri nas jako dobro obiskano predavanje sodr. Ivan Regent. Prodavanja se bodo vršila sedaj zaporedoma vsako nedeljo. Sedaj bomo ustanovili podružnico "Ljudskega odra". Tako bomo uredili čitalnico in knjižnico in tukajšnji delavci bodo imeli sedaj še večjo priložnost do izobraževanja.
Tako je življenje v vasi, kjer vlada duh socialne demokracije, ki vzbuja prebivalstvu hrepeneje po napredku, izobrazbi in blagostanju. Kmalu ustanovimo še konsumne zadruge in kmalu bomo premenili malo kriško vasico v malo moderno mestee.
To je pač protinarodno delo socialne demokracije.

Razmere v Beli Krajini.

Pri letošnjem vojaškem naboru je bilo pozvanih v Črnomlju 585, v Metliki pa 435 mladeničev. Prišlo jih je na nabor v Črnomlju le 154 (26.32 proc.), v Metliki le 101 (23.22 proc.). Od došlih fantov je bilo potrjenih v Črnomlju 37 (24.26 proc.), v Metliki 23 (22.72 proc.). Od 1020 pozvanih fantov jih je doma le 255, torej natanko 25 proc., vsi drugi si morajo v tujini iskati težavna in nevarnega kruha. Bela Krajina zamore izmed vsakih 100 domačinov preživiti le 25, za ostalih 75 nima domovina

IZOBRAŽEVALNA KNJIŽNICA

Kažipot za znanstvo in prosveto.
Izdaja in urejuje Ivan Kaker
Izbaha mesečno in stane 12c zvešek a poštino vred. V tej knjžnici izhajati dve izvrstni razpravi: "Svetovne uganke" in "Papežovi". Vsa svobodomiselni rojak bi moral čitati. Pišite na:
IVAN KAKER,
629 Laflin St., Chicago, Ill.

kruha. Namesto da bi redila 1020 zvestih domačih sinov, priredi le 255. To so številke, ki vpijejo na ves glas pa pomoči! "Belokranjce", ki poroča o tem, poziva poslance, naj izposlušajo, da pridejo vsi potrjeni mladeniči iz Bele Krajine v nadomestno rezervo, zato da bodo lahko delali doma. Ali pa bo potem tistih 75 odstotkov Belokranjcev, ki gredo s trebuhom za kruhom, dobilo dela in zadostnega zaslužka doma? Slovenski fantje se vendar selijo v tujino, kar ne morejo dobiti kruha v domovini.

Agitatoričen del.

LISTU V PODPORO.
Jos. Zalokar, Cleveland, O., nabrajal in poslal \$2.25. Prispevali so sledeči:
Ludvig Charnitz — 20c
Frank Horn — 35c
Josip Horn — 25c
K. Pojerle — 25c
Poka pl. Salva — 10c
Ot. Bardoun — 25c
Blaž Kaitineger — 25c
Anton Markužič — 10c
Josip Zalokar — 60c
Sodr. Jos. Bratkovič, LaSalle, Ill., poslal \$2.27. Prispevali so sodrugji:
Alojz Kramaršič ("da bi vsi Debsa volili!") — 72c
John Počivašek — 10c
Mat. Staravnsnik — 5c
John Ojster — 10c
Alojz Barbarič — 25c
Jos. Miklavčič — 25c
Franc Hudaklin — 20c
Karol Turk — 35c
Ivan Puček — 25c

Anton Kos, Collinwood, O. — 15c
Joe Kunčič, Collinwood, O. — 5c
Anton Pahst, Collinwood, O. — 10c

ARMADA DESETNIKOV.
Sodrugji pri slov. soc. klubu št. 2, Glenoec, O. (Nabiralna pola št. 42):
John Kravanja — 10c
Johana Rebol — 10c
Martin Pire — 10c
Jos. Orel — 25c
Ignac Ziemberger — 25c
John Zelenc — 10c
Sodrugji pri slov. soc. klubu št. 4, LaSalle, Ill. (Nabiralna pola št. 10):
Jos. Bratkovič — 50c
Valentin Potisek — \$1.00
Anton Meznarič — 29c
Math Strohen — 27c
Franc Urh — 10c
Math Uršič — 10c
Kodrič — 6c
Anton Kovačič — 5c
Mike Devej — 20c
John Mesnak — 10c
Sodrugji v Steel, O. (Nabiralna pola št. 205):
Mihal Jane — 50c
Stanislav Matuška — 25c
Alojz Markon — 7c
Jos. Dernač — 25c
Lorene Potočnik — 10c
Karl Dernač — 10c
Juli Dernač — 10c
Marija Dernač — 10c
Thom. Kerstein — 25c
Marija Dernač — 10c
Sodrugji v Chicagu, Ill. (Nabiralna pola št. 29):
Ignac Bradaška — 25c
John Podpeskov — 25c
Anton Štirn — 25c
Frank Bostič — 25c
John Florjančič — 25c
Frank Podlipce — \$1.00

Socializem je postal sila, s katero se računajo vse obstoječe kapitalistične države.

Slovenecem v pogled.
Slavni director Collins N. Y. Medical Institute!
Vam naznamaj, da sem Vaše pismo prejel, kakor tudi poslana zdravila, katera sem že tudi porabil ter se čutim popolnoma zdravila, za kar se Vam iskreno zahvaljujem. — Da Vam nisem takoj odgovoril, je vzrok to, ker sem čakal, če se mi bude bolezen nazaj povrnila, pa ostal sem popolnoma zdrav.
Vas še enkrat lepo zahvaljujem za poslana mi dobra zdravila ter ostajam.
S spoštovanjem.
Alojz Pregelj,
Box 183, Camp 30,
Richwood, W. Va.

Importiran starokrajški tobak vsake vrste

Za cigarete, pipe in žvečenje Importirane cigare in cigarete.
Vse pristno in po zmernih cenah
Vac. Kroupa
479 W. 18th St. Chicago, Ill.

SODRUGI!

Vi potrebujete "Proletarca", "Proletarce" potrebuje vas! Agitirajte!!!

KUPUJTE PRI
Albert Lurie Co.,
567-69-71-73 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL.

Velika trgovina z mešanim blagom.
Zmerne cene vsak dan.

Vac. Tourek,
izdelovalec finih
Havana cigar.
Prodaja cigare na skatije. Naročila se izvršujejo točno.
1210 So. Albany Av., Chicago, Ill.

John Krika,
edini slovenski
BRIVEC
v Chicagu, Ill.
570 So. Centre Ave.
Slovenecem v Chicagu naznamaj, da razvažam čislano
"JUNG PIVO"
iz priznane milwauske pivovarne v steklenicah po naročilu vsakemu na dom.
Priporočam se za obila naročila.
MARKUS ABUJA,
6 Grand Ave. Chicago, Ill.

Pozor Rojaki Slovenci!
Prezvel sem na novo opremljeno gostilno "TRIGLAV" od brata Mohorja. Točim sveže pivo, domače vino in druge raznovrstne pijače, na razpoložim imam moderno kegličico in potujočim vedno pripravljeno prenočišče. Postrežba točna in solidna. Priporočam se za obili obisk.
John Mladič,
617 So. Centre Av., Chicago, Ill.

SODRUGI! ČITAJTE!
V upravnistvu "Proletarca", 587 So. Center Ave., Chicago, Ill., je dobili sledeče socialistične brošure in knjige:
Socializem 10c
Zakaj sme socialisti? 7c
Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo 5c
Komunistični manifest 20c
Naša bogastva 5c
Vsako teh brokur pošljemo poštneine prosto. Sodrugji, sezite po njih, dokler ne poidejo.

FDW. F. MODIS
Prodaja vsakovrstne kovčke (kofre) in čaklje za potnike. Jemlje te stvari tudi v popravila.
684 W. 18th ST. CHICAGO, ILL.

Fino Opremljena Gostilna
z najboljšimi pijačami kakor z Atlas in Pilzen pivom, vinom in raznovrstnimi likerji, dalje s smodkami in prostim "lunchom".
Zastopstvo najboljših parobrodskih črt; prodaja parobrodskih listov in pošiljanje denarja v staro domovino.
Postrežba točna in solidna.
Mohor Mladič
Novi prostor:
572 Blue Island Ave.
vogel Loomis St.
Telefon Canal 3214 Chicago, Ill.

ALOIS VANA
— izdelovatelj —
sodovice, mineralne vode in raznih neopojnih pijač.
82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

GOSPODINJE POZOR
Najboljše, najfinije in okusnejše meso prodaja po najnižji ceni slovenski mešar
376 W. 18. Street Chicago

MIHA LACKOVIC
376 West 18th St. Chicago.
Klobase in šunko pošljim tudi izven Chicage proti C. O. D. godvaetju, ako se naroči 25 fantov.
Pišite za cenik v slovenščem jeziku. Za Chicago i okolico je moj zastopnik James Trikan.

Sodrugji, kupujte pri trvdkah, ki oglašujejo v našem listu. Kadar kupujete, prosimo, omenite "Proletarca".

POZOR SLOVENCIM!
Tem potom naznamaj cenjenim rojakom in slavnemu občinstvu, da sem otvoril novo urejeno gostilno

SALOON
Točim sveže pivo, dobro vino in žganje; na razpolago so unijske smodke. Stanovanje in hrano dobi vsak pošten rojak. — Zagotavljam dobro in hitro postrežbo in se priporočam za mnogobrojni obisk.
Jos. Debevc,
4645 Franklin St., Denver, Colo.

FINE SMODKE,
vedno sveže pivo, izborno vino in fino žganje se dobi v
GOSTILNI
J. J. Vodak, Sons
683 LOOMIS STREET, CHICAGO, ILLINOIS

Valentin Potisek
GOSTILNICAR
1235-1st St., La Salle, Ill
Toči vse, gostilni podrejene pijače inae priporočam rojakom za obilen obisk. Postrežba točna in solidna.

EMIL BACHMAN
BADGES, FLAGS & CAPS
580 SOUTH CENTER AVE. CHICAGO

Največa slavjanska trvdka
bander, zastav društvenih kap. prekoramnic, regalij in drugih stvari za društva
Pišite v slovenskem jeziku po moj 80 strani velik cenik kterege pošlem zastonj.

Jugoslovenska vinarna!
Podpisani naznamaj Hrvatom in Slovenecem v Chicagi in okolici, da točim najboljša raznovrstna vina po primirni ceni.
Pridite, pripeljite znanee in prijatelje, da se pripravite
Z vsem spoštovanjem
SLAVOLJUB ŠTAJDOHAR,
316 W. 18th St., Chicago

PREMOG, DRVA in KOKS
PRODAJA
ALBERT DENMARK
Pisarna na voglu
Center Ave., in 18. ulica
Prodaja konj i konjskih oprav.
Telefon Canal 2248
594 S. CENTRE AVE.
CHICAGO, ILL.

POZORI! SLOVENCIM! POZORI!
SALOON
s modernim kegličičem
Sveže pivo v sodkih in boteljkah in druge raznovrstne pijače ter unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno.
Postrežba točna in isborna.
Vsem Slovenecem in drugim Slovanom se tople priporočam
MARTIN POTOKAR,
564 SO. CENTRE AVE., CHICAGO

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.
Zdravnik za notranje bolezni in ranocelnik.
Izdravnika preiskava brezplačno—plačati je le zdravila, 647 in 649 Blue Island Ave., Chicago, za dve ure: Od 1 do 3 popol. Od 7 do 9 zvečer. Izven Chicaga živeli bolniki naj pišelo slovenski.

MIRKO VADJINA, 390 W. SLOVENSKO HRVATSKI BRIVEC.
Podpirajte socialistično časpisje! Naročajte, čitajte in širite "Proletarca"! Priporočajte hrvatskim delavcem "Radničko Stražo".

DR. F. J. PATERA
Ordinuje: na severozah. voglu ASHLAND IN MILWAUKEE AVE. od 12. do 3. ure popol.; od 7. do 8. ure zvečer v ponedeljkih, torkih, četrkih in petkih.
Telefon Canal 180.

Aka hočeš dobro naravno vino piti, oglaši se pri
JOS. BERNARD-U
620 Blue Island Avenue
Telefon Canal 842 CHICAGO

Pri njemu dobiš najboljša kalifornijska in importirana vina.
I. STRAUB
URAR
336 W. 18th St., Chicago, Ill.
Ima večjo zalogo ur, veriže, prestanov in drugih dragotin. Izvršuje tudi vsakovrstna popravila v tej stroki po zelo nizki ceni.
Obiščite ga!

NOVA SLOVENSKA GOSTILNA pri FRANC ČECHU.
Rojakom v Chicagi naznamaj, da sem zopet odprl svoj novi saloon, v kterem točim vedno sveže pivo, domače vino itd. Dobre smodke na razpolago. Imam tudi prostorno dvorano za veselice, svatbe, zabavne večere itd. Priporočam se v obili obisk.
S spoštovanjem
FRANC ČECH,
568 So. Centre Ave. Chicago.

Matija Erklavec
edini slovenski krojač v Chicagu
naznamaj rojakom, da ima sedaj veliko malogo vsakovrstnega blaga za izdelovanje moških oblek. Jemlje v popravke in čiščenje tudi stare obleke. Cene so zmerne nizke.
624 SO. CENTRE AVE. CHICAGO.
Sveži kruh in fino pecivo dobite vedno v hrvatsko-slovenski pekarni
Curiš i Radakoviča
623 So. Throop Street
Vozi tudi na dom CHICAGO.

Na koga se zanesti
v slučaju bolezni in komu se poverti v zdravljenje, ako hoče bolnik hitro in sigurno nazaj zadobiti izgubljeno zdravje? — Vedno le na takega zdravnika, katerega delovanje pozna in katerega mu priporočajo prijatelji in znanci, katere je že ozdravil.
THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
prvi, najstarejši in obče znani zdravniški zavod za Slovence v Ameriki vabi vse one, kateri so bolni ter so mogoče že zastonj, trošili denar pri drugih zdravnikih, naj se obrnejo z zaupanjem na irkunešega zdravnika tega zavoda Dr. R. MIELKE-ja, kateri ima mnogoletno izkušnjo in kateri z najboljšim uspehom zdravi vse moške, ženske in otroče bolezni pa naj bodo iste akutne, ali zastarele (kronične), zunanje ali notranje. **Jetiko, sifilis, kakor tudi vse tajne spolne bolezni, zdravi hitro in z popolnim uspehom. Zdravljenje spolnik bolezni ostane tajno.**
Čitajte, kaj pišejo v zadnjem času od njega ozdravljeni bolniki.
Ozdravljen rane na licu od zobobola.

Franc Steklarski
3147 St. Clair Ave. N. E. Cleveland, O.
Frank Polk
310 Midland Ave. Rockdale, Ill.
Jakob Likar
Box 941 West Newton, Pa.

Na razpolago imamo še mnogo takih pisem, katerih pa radi pomanjkanje prostora ne moremo priobčiti
Komur bolezen ni natanko znana, naj piše po obšino knjigo, "ZDRAVLJE", katero dobi ZASTONJ ako pisumu priloži nekoliko znamk za poštino. — Vsa pisma pišite v materinem jeziku ternajslavjajte na sledeči naslov:
THE COLLINS N. Y. MEDICAL INSTITUTE
140 WEST 34th STREET. NEW YORK, N. Y.

Jože Sabath
advokat in pravni zastopnik v kazenskih in civilnih zadevah.
Pišite slovenski!
1623-1638 Unity Building
79 Dearborn St., Chicago, Ill.
Res. 5155 Prairie Ave.
Phone Drexel 7271.

Halo, Johnny!
Kje si pa bil včeraj? Saj veš kje, tam kjer je največ zabave. Ali še ne veš, da je največ zabave v GOSTILNI.
John Košiček,
590 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Leopold Saltiel
ODVEZNIK
v kazenskih in civilnih zadevah.
Auto Phone 6065.
Office Phone Main 3065
Residence Phone Irving 4176
URAD: 27 METROPOLITAN BLOCK
Severozap. ogel Randolph in La Salle ulice
Stanovanje: 1217 Sheridan Road.

JURAJ MAMEK 581 Center Avenue, blizu 18. ul., Chicago

John Horvat
610 Centre Ave., Chicago, Ill.
Slovenski in hrvatski časniki na razpolago.

Slovenski Pozor!
Ako potrebujete obleke, klobuke, srajce, kravate, ovratnike ali druge potrebne reči za moške -- za delavnika in praznik, tedaj se oglašite pri meni, kjer lahko govorite v svojem materinem jeziku.
Čistim tudi stare obleke in izdelujem nove po najnovejši modi in nizki ceni.

BRIVNICO
pripočam vsem bratom Slovenecem.

JOHN HORVAT
610 Centre Ave., Chicago, Ill.
Slovenski in hrvatski časniki na razpolago.

